

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/28/2018
Identifikačné číslo spisu: 4215216146
Dátum vydania rozhodnutia: 28.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4215216146.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci manžela J.. C.P. W., narodeného XX. X. XXXX, bývajúceho v K., D. XX, zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Borsosová & JUDr. Ing. Vájlíková, s. r. o., so sídlom v Komárne, Ul. biskupa Király 6, IČO: 47 251 395 a manželky B. W., narodenej XX. X. XXXX, bývajúcej v K., L. A. K. XX, zastúpenej Mgr. Denisou Madulovou, advokátkou so sídlom v Galante, Z. Kodálya 6, o rozvod manželstva a o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode, maloleté deti X. W., narodený XX. X. XXXX a Z. S. W., narodená X. X. XXXX, zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno, vedenej Okresným súdom Komárno pod sp. zn. 9P/230/2015, o dovolaní manželky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. apríla 2017 sp. zn. 5CoP/28/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5CoP/28/2016 z 26. apríla 2017 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 1. marca 2016 sp. zn. 9P/230/2015 manželstvo účastníkov konania rozviedol, maloleté deti na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti manželky (ďalej aj „matka maloletých detí“ alebo „matka“), ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok, upravil výživu maloletých detí, styk s maloletými deťmi a napokon rozhodol o trovách konania. Pri zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky vychádzal z vykonaného dokazovania, z ktorého vyplynulo, že obaja účastníci konania majú vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie riadnej osobnej starostlivosti maloletých detí, avšak odlišné výchovné metódy. Zatiaľ čo manžel (ďalej aj „otec maloletých detí“ alebo „otec“) trvá na klasických precvičovacích metódach čo sa školy týka, matka využíva metódy duchovné. Zo správy kolízneho opatrovníka mal preukázané, že maloletý X. komunikoval uvoľnene a priateľsky. V dobe pohovoru s kolíznym opatrovníkom sa cítil byť kľudný a aj dobre spal, pretože od času čo rodičia nie sú spolu sa nehádajú a takto mu to vyhovuje. Maloletá Z. bola utiahnutá a hanblivá. Uviedla, že sa cíti tak dobre, ako to je a s bratom si vedia predstaviť aj týždňové pobyty striedavo u oboch rodičov. Zo správy školy súd prvej inštancie zistil, že správanie maloletého X. je nevyrovnané, pričom príčinou podľa školy je delená starostlivosť rodičov prejavujúca sa aj v tom, že keď je maloletý u matky, potrebné knihy a zošity sú o otca a naopak.

Maloletý je z danej situácie nešťastný, je v stálej neistote a veľmi ho to trápi. Maloletá Z. S. je podľa správy školy na vyučovacie hodiny pripravená, veci má v poriadku, citovo naviazaná na rodičov. Z vykonaného dokazovania potom ustálil skutkový stav, podľa ktorého sú medzi účastníkmi konania komunikačné problémy, čoho dôkazom je aj tá skutočnosť, že maloletý nemá pripravené všetky učebné pomôcky do školy, ako aj rodičmi využívané odlišné výchovné metódy. Podľa súdu prvej inštancie maloleté deti ťažko nesú situáciu medzi účastníkmi konania a vnímajú ju ako konfliktnú. Fakt, že ich rodičia žijú oddelene je pre nich traumatizujúci a nepochybne bolo pre nich náročné osvojiť si aktuálny denný režim a akceptovať oddelené žitie rodičov. Zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov považoval za neprimeraný zásah a narušenie bezpečnosti a stability maloletých detí a rešpektoval ich názor, spočívajúci v tom, že momentálne im to vyhovuje tak ako to je. Na zistený skutkový stav aplikoval preto § 24 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“) a rozhodol tak, že maloleté deti na čas po rozvode zveril do osobnej starostlivosti matky.

2. O odvolaní otca maloletých detí rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací v záhlaví označeným rozsudkom tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v časti úpravy rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom do 26. apríla 2017 potvrdil, a od 27. apríla 2017 zmenil tak, že maloleté deti zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, rozhodol o výžive maloletých detí a trovách konania. Zmenu rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nezohľadnil všetky okolnosti týkajúce sa spôsobu života maloletých detí a rodičov a tiež i právo maloletých detí na oboch rodičov v rovnakom rozsahu. Poukázal na to, že z dokazovania pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že obaja rodičia sú spôsobilí maloleté deti vychovávať a pre ich výchovu majú aj vytvorené vhodné podmienky, k deťom majú pozitívny a citový vzťah, majú záujem o osobnú starostlivosť o dieťa a aj z vyjadrenia maloletých detí vyplýva, že nemajú výhrady voči striedavej starostlivosti, pričom majú rovnako pozitívny a vrúcny vzťah k obojmu rodičovi. Ani u jedného z rodičov nebolo zistené nevhodné správanie v spoločnosti, či voči deťom. Podľa odvolacieho súdu potom z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že striedavá osobná starostlivosť je v záujme maloletých detí a jej prekážkou nemohol byť nesúhlas matky maloletých detí, pretože nebolo preukázané, že daný nesúhlas je vybudovaný na relevantných dôvodoch spôsobilých zasahovať do záujmu maloletých detí. Dospel preto k záveru, že sú splnené predpoklady pre zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. V tejto časti preto od 27. 4. 2017 zmenil napadnutý rozsudok tak, že maloleté deti zveril do striedavej starostlivosti.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala matka maloletých detí dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“ alebo „Civilný sporový poriadok“), pretože súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. V dovolaní namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne. Odvolaciemu súdu predovšetkým vytýkala, že dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie, keď prehodnotil závery pohovoru s maloletými deťmi, správu školy a celkové závery súdu prvej inštancie bez toho, aby dokazovanie zopakoval alebo doplnil. Samotné maloleté deti nevyslovili želanie byť v striedavej osobnej starostlivosti rodičov, ale uviedli, že momentálne im to vyhovuje tak ako to je, teda ostať v osobnej starostlivosti matky a s otcom sa stretávať ako pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Odvolací súd toto vyjadrenie ale vyložil nesprávne tak, že maloleté deti nemajú výhrady voči striedavej osobnej starostlivosti. Navrhla preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Otec maloletých detí vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že podľa jeho názoru odvolací súd nedospel k iným skutkovým zisteniam než súd prvej inštancie, ale len k odlišnému právnomu posúdeniu veci. Dovolanie považoval za nedôvodné a žiadal ho zamietnuť.

5. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno k dovolaniu matky maloletých detí uviedol, že mu navrhuje vyhovieť.

6. Konanie o rozvod manželstva a úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode je s účinnosťou od 1. júla 2016 upravené Civilným mimosporovým poriadkom (zákonom č. 161/2015 Z. z. - ďalej len „C. m. p.“ alebo „Civilný mimosporový poriadok“). Podľa § 2 ods. 1 C. m. p. platí, že na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Pretože Civilný mimosporový poriadok pokiaľ ide o prípustnosť dovolania neustanovuje inak, Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal vec podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, zastúpenou v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p. skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) C. s. p. zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 C. s. p., potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z tzv. zmätočnosťných vád uvedených v tomto ustanovení, znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

8. Podľa § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9. Podľa § 420 písm. f) C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Citované ustanovenie § 420 písm. f) C. s. p. zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

11. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f) C. s. p. Táto vada spočíva v nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu, ktorý na základe dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie dospel k iným skutkovým zisteniam a to bez toho, aby tieto dôkazy sám na pojednávaní nariadenom v súlade s § 384 ods. 1 C. s. p. zopakoval. V danej veci totiž odvolací súd založil odôvodnenie svojho rozhodnutia na tom, že maloleté deti nemajú výhrady voči striedavej osobnej starostlivosti. Naproti tomu súd prvej inštancie vychádzal zo zistenia, že maloletým deťom vyhovoval stav v čase rozhodovania súdu prvej inštancie a tento názor vyslovený maloletými deťmi rešpektoval. Pokiaľ teda odvolací súd vychádzal zo zistenia len na základe prehodnotenia súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania, že maloleté deti nemajú výhrady voči striedavej starostlivosti, je toto jeho zistenie odlišné od skutkového zistenia súdu prvej inštancie. V danom prípade sú účastníkmi konania aj maloleté deti, ktoré sú podľa presvedčenia dovolacieho súdu schopné samostatne vyjadriť svoj názor, na ktorý je súd povinný pri svojom rozhodnutí prihliadnuť. Bolo preto nevyhnutné doplniť dokazovanie prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno s tým, aby okrem iného zisťoval aj názor maloletých detí k ich zvereniu do prípadnej striedavej starostlivosti rodičov (v tomto smere je jeho vyjadrenie urobené na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 3. 1. 2016 nepostačujúce), prípadne zistiť názor maloletých detí ich výsluchom na pojednávaní (§ 38 C. m. p.). Pokiaľ odvolací súd takýmto spôsobom

nepostupoval, treba jeho postup hodnotiť ako nesprávny, ktorým znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) C. s. p.

12. Dovolanie je v tomto prípade treba považovať za prípustné a zároveň aj za dôvodné. Najvyšší súd preto zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

13. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.